

19. december 2022

GRUND- OG NÆRHEDSNOTAT TIL FOLKETINGETS EUROPAUDVALG

Interoperable Europe Act: Forslag til Europa-Parlamentets og Rådets forordning om foranstaltninger til sikring af et højt niveau af interoperabilitet i den offentlige sektor i hele Unionen (KOM (2022) 720 final)

Nyt notat.

1. Resumé

Europa-Kommissionen (Kommissionen) præsenterede den 18. november 2022 forslag til forordningen om et Interoperabelt Europa. Forslaget viderefører og styrker den interoperabilitetsindsats, der igennem forskellige tidsbegrænsede EU-programmer er blevet udført i snart to årtier.

Forslaget har til formål at fastsætte foranstaltninger til fremme af den offentlige sektors grænseoverskridende digitale sammenhæng i EU (interoperabilitet), for at understøtte at it-systemer sikkert og effektivt kan udveksle data og indgå i sammenhængende processer på tværs af myndigheder og domæner samt mellem den offentlige og private sektor på tværs af landegrænser.

Forslaget lægger op til to generelle forpligtelser for offentlige myndigheder: forpligtelsen til at foretage interoperabilitetsvurderinger og forpligtelsen til at støtte delingen af interoperabilitetsløsninger inden for den offentlige sektor. Forslagets øvrige hovedelementer består i (1) at sikre en sammenhængende EU-tilgang til interoperabilitet fra politikudformning til politikimplementering; (2) at etablere en særlig styringskomité på EU-plan, der er ejet af medlemslandene og Kommissionen; (3) at samskabe et økosystem af interoperabilitetsløsninger (værktøjer, specifikationer og løsninger) for den offentlige sektor i medlemslandene.

Regeringen er positiv over for forslagens formål og ambitioner om at fremme udviklingen af en integreret tilgang til den offentlige sektors grænseoverskridende digitale sammenhæng i EU. Derfor støtter regeringen, at forslaget fastlægger en forpligtende ramme for en fælles styring af indsatsen i EU, herunder etableringen af Rådet for et Interoperabelt Europa, hvor mangeårige danske erfaringer kan deles.

Regeringen finder det vigtigt, at initiativer i regi af forslaget er berettigede, proportionelle, rettidige og ikke medfører unødige administrative byrder eller nationale merudgifter for den offentlige sektor i medlemslandene, herunder at disse tilpasses og tænkes sammen med eksisterende løsninger og nationale administrative praksisser. I denne forbindelse finder regeringen det væsentligt, at vilkår og forpligtelser også gælder EU's institutioner. Regeringen finder det derudover vigtigt at sikre, at eventuelle efterlevelsomkostninger står mål med gevinsterne.

Forslaget kan medføre statsfinansielle og afledte administrative konsekvenser. Forslaget forventes dog ifølge Kommissionen samlet set at medføre positive samfunds- og erhvervsøkonomiske konsekvenser.

2. Baggrund

Kommissionen har den 18. november 2022 fremsat forslag til forordning om foranstaltninger til sikring af et højt niveau af interoperabilitet i den offentlige sektor i hele Unionen (KOM (2022) 720 final). Forslaget er oversendt til Rådet den 21. november 2022 i dansk sprogversion. Forslaget er fremsat med hjemmel i Traktaten om den Europæiske Unions Funktionsmåde (TEUF), artikel 172, som indeholder bestemmelser om vedtagelse af foranstaltninger med henblik på at fremme de nationale nets indbyrdes sammenkobling og interoperabilitet samt adgangen til disse net.

Forslaget skal vedtages af Rådet og Europa-Parlamentet efter den almindelige lovgivningsprocedure jævnfør TEUF artikel 294, hvor Rådet træffer afgørelse med kvalificeret flertal.

Den europæiske interoperabilitetsramme (EIF) har fungeret som en fælles ikke-bindende tilgang til interoperabel ydelse af europæiske offentlige tjenester siden 2004. I EIF-sammenhæng forstås ved interoperabilitet, at organisationer er i stand til at interagere med henblik på at nå gensidigt fordelagtige fælles mål. Det indebærer udveksling af oplysninger og viden mellem disse organisationer gennem de forretningsprocesser, de understøtter, ved hjælp af udveksling af data mellem deres net- og informationssystemer. Interoperabilitet handler derfor om at sikre, at data kan udveksles problemfrit og elektronisk på en måde, der forstås af alle parter og på tværs af grænser.

Interoperabilitet spiller en rolle inden for og på tværs af organisationer og politikområder, især dem med en stærk tilknytning til den offentlige sektor, såsom miljø, retlige og indre anliggender, beskatning og told, transport og sundhed, men også inden for erhvervs- og industriområdet. I dag er interoperabilitet et etableret tema på tværs af EU's digitale politikker og datapolitikker.

Offentlige tjenester leveres og anvendes på forskellige niveauer, først og fremmest lokalt, men også regionalt, nationalt og europæisk. De fungerer sjældent isoleret, da det er nødvendigt at have adgang til registre, der er oprettet på forskellige niveauer eller sektorer, for at kunne udveksle og genbruge data for at levere sammenhængende digitale brugeroplevelser og effektive tjenester til borgere og virksomheder.

Interoperabilitet opfattes indimellem som et rent teknisk spørgsmål. Det er imidlertid ikke tilstrækkeligt at tage hensyn til de tekniske aspekter alene for at skabe en effektiv sammenkobling af myndigheder, datastrømme og tjenester. Det er nødvendigt at sikre teknisk tilslutningskapacitet og semantisk forståelse

for en sikker og effektiv udveksling og behandling af data, men det forudsætter også den nødvendige organisatoriske og juridiske kontekst, f.eks. vedrørende rettigheder til adgang og hjemmel til udveksling og videreanvendelse af data. Disse grundlæggende betingelser – eller "lag" – for interoperabilitet er fastlagt i EIF, som senest er blevet opdateret i 2017.

Det fremgår af den seneste evaluering af EIF, at der er begrænsninger ved den helt frivillige samarbejdsmetode. I medlemslandene ses det fx at såvel digitale som interoperable aspekter stadig alt for ofte behandles for sent i den politiske beslutningsproces. Dette bibringer store implementeringsrisici og -omkostninger, og i værste fald underminering af omfattende digitaliseringsafhængige politikker. Evalueringen understreger, at offentlige myndigheder kun kan være interoperable, hvis de rigtige vurderinger og valg foretages tidligt i udformningsfasen af politikkerne.

I takt med at den digitale transformation har taget fart, har medlemslandene i stigende grad foreslået at styrke det europæiske interoperabilitetssamarbejde. I Berlinerklæringen om det digitale samfund og en værdibaseret digital forvaltning, anerkendes interoperabilitet og den digitale omstillings afgørende rolle for Unionens mål og for EU's genopretning efter covid-19-pandemien.

Behovet for en styrket indsats på interoperabilitetsområdet er endvidere erkendt og bebudet i en række meddelelser fra Kommissionen: "Europas digitale fremtid i støbeskeen" (KOM (2020) 67 final) – "En europæisk strategi for data" (KOM (2020) 66 final) – "Påpegning og håndtering af hindringer for det indre marked" (KOM (2020) 93 final) – "Digitalisering af retsvæsenet i Den Europæiske Union – en værktøjskasse fuld af muligheder" (KOM (2020) 710 final) – "Det digitale kompas 2030: Europas kurs i det digitale årti" (KOM (2021) 118). Herudover har Det Europæiske Råd i sin konklusion af den 7. juni 2019, identificeret et behov for handling på interoperabilitetsområdet.

På den baggrund nedsatte Kommissionen i februar 2020 en ekspertgruppe om interoperabilitet mellem europæiske offentlige tjenester, med medlemmer, der repræsenterer de nationale offentlige myndigheder i de europæiske medlemslande og med observatører fra EFTA og kandidatlande. Det fremsatte forslag er udarbejdet i tæt samarbejde med ekspertgruppen, som udsendte politiske henstillinger til nærværende forslag i oktober 2021.

Forslagets initiativer understøttes af Digital Europe-programmet, der løber fra 2021-2027.

3. Formål og indhold

Forordningens overordnede formål er at fastsætte foranstaltninger til fremme af grænseoverskridende interoperabilitet mellem net- og informationssystemer,

som offentlige myndigheder og EU's institutioner, organer og agenturer, anvender til at levere eller forvalte offentlige tjenester elektronisk. Forordningen fastsætter et harmoniseret sæt af centrale regler, der bidrager til det indre markeds funktion – og som blandt andet omfatter at:

- oprette en særlig styringskomité ("Rådet for et Interoperabelt Europa"), der er ejet af medlemslandene og Kommissionen, og som er støttet af offentlige og private aktører ("et fællesskab for et interoperabelt Europa"), til udvikling af en fælles strategisk dagsorden for grænseoverskridende interoperabilitet, støtte til operationel gennemførelse af interoperabilitetsløsninger og overvågning af fremskridt;
- indføre en obligatorisk interoperabilitetsvurdering i de i kapitel 1 nærmere bestemte tilfælde, hvor der er mulighed for at en planlagt foranstaltning kan påvirke den grænseoverskridende interoperabilitet;
- sikre, at EU's politiske forslag er interoperable, klar til at blive digitaliseret, udformet til at være interoperable fra starten og fremmer synergier ved deres generelle digitale gennemførelse;
- oprette ("portalen for et interoperabelt Europa"), der vil udgøre et centralt kontaktpunkt for oplysninger vedrørende interoperabilitet mellem relevante net- og informationssystemer og som en platform for fælles og genanvendelige interoperabilitetsløsninger;
- styrke innovations- og støtteforanstaltninger, herunder muliggøre reguleringsmæssige sandkasser og govtech-samarbejde til fremme af eksperimenter, udvikling af færdigheder og opskalering af interoperabilitetsløsninger med henblik på genbrug.

Forordningen har som væsentligt formål at skabe værdi ved at etablere rammer for – så hurtigt og effektivt som muligt – at sikre interoperabilitet på tværs af forskellige fælleseuropæiske politikker og programmer, og dermed lette medlemslandenes implementering af gennemførelsesforanstaltninger og sektorpolitikker.

Kapitel 1: Almindelige bestemmelser (Art. 1-4)

Kapitel 1 fastlægger forordningens genstandsfelt og anvendelsesområde. Den angiver også de definitioner, der anvendes i instrumenterne. For at fremme en sammenhængende EU-tilgang til interoperabilitet og for at støtte forslaget tre hovedsøjler (interoperabilitetsløsninger, støtteforanstaltninger og styring) opstiller kapitlet to generelle forpligtelser for offentlige myndigheder: forpligtelsen til at foretage interoperabilitetsvurderinger og forpligtelsen til at støtte delingen af interoperabilitetsløsninger inden for den offentlige sektor.

I artikel 3 indføres bestemmelser om, at såfremt en offentlig myndighed eller EU-institution har til hensigt at indføre et nyt eller foretage en væsentlig ændring af et eksisterende net- og informationssystem, forpligtes man i tre tilfælde til at udarbejde og publicere en forudgående interoperabilitetsvurdering på eget websted, navnlig hvis den påtænkte indførelse eller ændring:

- a) påvirker et eller flere net- og informationssystemer, der anvendes til levering af grænseoverskridende tjenester på tværs af flere sektorer eller forvaltninger;
- b) resulterer i indkøb, der overstiger tærskelværdien fastsat i artikel 4 i direktiv 2014/24/EU;
- c) vedrører et informationssystem, der finansieres gennem EU-programmer.

Interoperabilitetsvurderingen skal mindst indeholde en beskrivelse af:

- i. de planlagte operationer og deres indvirkning på den grænseoverskridende interoperabilitet, herunder et skøn over omkostningerne;
- ii. behovet for at tilpasse det påtænkte net- og informationssystemet i henhold til den europæiske interoperabilitetsramme og løsningerne for et interoperabelt Europa, og om den er blevet forbedret i forhold til graden af tilpasning før operationen;
- iii. de applikationsprogrammeringsgrænseflader, som muliggør interaktion mellem maskiner og de data, der anses for relevante for grænseoverskridende udveksling med andre net- og informationssystemer.

En offentlig myndighed eller EU-institution kan også frivilligt foretage interoperabilitetsvurderingen i andre tilfælde.

De nationale kompetente myndigheder og interoperabilitetskoordinatorerne (se kapitel 4) yder den nødvendige støtte til gennemførelsen af interoperabilitetsvurderingen. Kommissionen kan stille teknisk værktøj til rådighed til støtte for vurderingen.

Artikel 4 opstiller en ramme for deling af interoperabilitetsløsninger inden for den offentlige sektor. Bestemmelsen indfører, at en offentlig myndighed og/eller EU-institution skal stille interoperabilitetsløsninger til rådighed for enhver anden myndighed/EU-institution, der anmoder om det. Det delte indhold omfatter den tekniske dokumentation og kildekode, hvis relevant og muligt – og undtages hvis det er af hensyn til følsomme oplysninger af kritisk infrastruktur jævnfør direktiv 2008/114/EF eller for at beskytte forsvarsinteresser eller den offentlige sikkerhed.

Forpligtelsen om deling kan opfyldes ved at offentliggøre det relevante indhold på portalen for et interoperabelt Europa eller på en portal, i et katalog eller i et datalager, der er forbundet med portalen for et interoperabelt Europa.

Kapitel 2: Interoperabilitetsløsninger (Art. 5-8)

Kapitel 2 regulerer etableringen og vedligeholdelsen af de centrale interoperabilitetsløsninger, som forordningen vil fremme: (1) Den europæiske interoperabilitetsramme og dens specialiseringer, (2) Interoperabelt Europa-specifikatio-

ner og applikationer, som anbefales af Rådet for et Interoperabelt Europa. Deres brug på tværs af sektorer og administrative niveauer er ikke obligatoriske, men fremmes gennem de mekanismer, der er beskrevet i kapitel 1 og kapitel 3.

I henhold til artikel 8 stiller Kommissionen en gratis og elektronisk portal til rådighed, som et centralt kontaktpunkt for interoperabilitetsløsninger, -viden og -fællesskab. Hvis en offentlig myndighed eller EU-institution stiller en portal, katalog eller datalager med lignende funktioner til rådighed, skal den pågældende enhed træffe de nødvendige foranstaltninger for at sikre interoperabilitet med Interoperabelt Europa-portal. Hvis sådanne portaler samler open source-løsninger, skal de give mulighed for at anvende Den Europæiske Unions offentlige licens.

Kommissionen kan vedtage retningslinjer for interoperabilitet med andre portaler med lignende funktioner.

Kapitel 3: Foranstaltninger til støtte for et Interoperabelt Europa (Art. 9-14)

Kapitel 3 opstiller regler for de forskellige foranstaltninger, der skal understøtte gennemførelsen af forordningen. Artikel 9 fastlægger en proces for, hvordan nye EU-politikker i form af fx retsakter, der falder inden for rammerne af forordningen kan få tilknyttet foranstaltninger med henblik på at fremme en tidlig identifikation af behov for interoperabilitetsløsninger, der kan understøtte implementeringen af samme.

I henhold til artikel 9 kan Rådet for et Interoperabelt Europa foreslå Kommissionen at iværksætte projekter, der skal tilknyttes støtteforanstaltninger til den digitale policy-implementering af EU-politikker. Rådet for et Interoperabelt Europa kan ligeledes foreslå Kommissionen at iværksætte innovationsforanstaltninger, der i offentligt-privat ”govtech” samarbejde skal fremme udviklingen og udbredelsen af innovative interoperabilitetsløsninger i grænseoverskridende sammenhænge.

Med henblik på at støtte et miljø for afprøvning af innovative interoperabilitetsløsninger kan Kommissionen give tilladelse til opsætningen af reguleringsmæssige sandkasser. I artikel 12(9) tillægges Kommissionen beføjelser til at vedtage gennemførelsesretsakter med henblik på at fastsætte de nærmere regler og betingelser for oprettelse og drift af de reguleringsmæssige sandkasser, herunder kriterierne for støtteberettigelse og proceduren for ansøgning om, udvælgelse af, deltagelse i og udtræden af sandkassen samt deltagernes rettigheder og forpligtelser. Såfremt en sandkasse indebærer anvendelse af kunstig intelligens har reglerne i artikel 53 og 54 i kunstig intelligens-forordningen forrang.

Artikel 13 indeholde bestemmelser om, at offentlige myndigheder samt EU's institutioner sørger for passende uddannelsesprogrammer vedrørende interoperabilitetsspørgsmål til deres personale med strategiske eller operationelle opgaver, der har indvirkning på net- og informationssystemer i Unionen. Herunder, at Kommissionen tilrettelægger uddannelseskurser om interoperabilitetsspørgsmål på EU-plan, som bekendtgøres på portalen for et interoperabelt Europa. Artikel 14 opretter en mekanisme for peerevalueringer, der skal hjælpe med at udføre de interoperabilitetsvurderinger, der er omhandlet i artikel 3. I henhold til artikel 14(2) kan Kommissionen efter høring af Rådet for et Interoperabelt Europa vedtage retningslinjer for peerevalueringens metode og indhold.

Kapitel 4: Styring af grænseoverskridende interoperabilitet (Art. 15-18)

Kapitel 4, artikel 15 opretter Rådet for et Interoperabelt Europa, der skal styre den fælles interoperabilitetsindsats og samle medlemslandenes centrale myndigheder for digital omstilling, Kommissionen, Det Europæiske Regionsudvalg samt Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg. Formandskabet og sekretariatsopgaverne varetages af Kommissionen.

Medlemslandene er sammen med de øvrige medlemmer af Rådet for et Interoperabelt Europa i centrum for udviklingen og gennemførelsen af EIF, endvidere en række øvrige opgaver. Medlemmerne af Rådet for et Interoperabelt Europa bestræber sig så vidt muligt på at vedtage afgørelser ved konsensus. I tilfælde af afstemning vedtages afgørelsen med simpelt flertal blandt medlemmerne.

Rådet for et Interoperabelt Europa kan nedsætte arbejdsgrupper til at undersøge specifikke punkter vedrørende rådets opgaver. Arbejdsgrupperne inddrager medlemmer af fællesskabet for et interoperabelt Europa.

Artikel 16 indeholder bestemmelser om oprettelsen af et fællesskab for et interoperabelt Europa bestående af stakeholders, som skal sikre gennemsigtighed og knytte forbindelse til græsrodspraksis.

Artikel 17 angiver, at hvert medlemsland skal udpege en eller flere national(e) kompetent(e) myndighed(er) med ansvar for at forordningen anvendes og efterleves. Hvert medlemsland skal sikre at den kompetente myndighed har tilstrækkelige kompetencer og ressourcer til på en effektiv måde at udføre dets opgaver, og etablerer de nødvendige koordinationsstrukturer mellem de nationale myndigheder, som er involverede i implementeringen af forordningen. Hvert medlemsland underretter uden unødigt forsinkelse Kommissionen om

udpegelsen af den kompetente myndighed, dens opgaver og eventuelle efterfølgende ændringer heraf og underretter Kommissionen om andre nationale myndigheder, der er involveret i tilsynet med interoperabilitetspolitikken.

Artikel 18 indfører, at alle EU-institutioner skal udpege en interoperabilitetskoordinator med ansvar for at sikre bidraget til gennemførelsen af denne forordning.

Kapitel 5: Planlægning og overvågning af et Interoperabelt Europa (Art. 19-20)

Kapitel 5 angiver reglerne for en integreret planlægningsmekanisme. I henhold til artikel 19 skal Rådet for et Interoperabelt Europa, hvert år vedtage en strategisk dagsorden for planlægning og koordinering af prioriteterne for udvikling af grænseoverskridende interoperabilitet. Kapitlet fastlægger yderligere reglerne for Kommissionens monitorering og evaluering af forordningen.

Artikel 20 angiver, at Kommissionen senest tre år efter forordningens ikrafttræden og derefter hvert fjerde år, skal forelægge Europa-Parlamentet og Rådet en evaluering om anvendelsen af forordningen. Rapporten skal specifikt vurdere behovet for at indføre obligatoriske interoperabilitetsløsninger.

Kapitel 6: Afsluttende bestemmelser (Art. 21-22)

Kapitel 6, artikel 21 fastsætter de omkostninger, der er forbundet med dette forslag, imens artikel 22 angiver, at forordningen vil finde anvendelse 3 måneder efter dens ikrafttræden.

Under forudsætning af, at der er midler til rådighed, dækker Unionens almindelige budget udgifterne til: (a) udvikling og vedligeholdelse af portalen Interoperabelt Europa; (b) udvikling, vedligeholdelse og fremme af interoperabelt Europa-løsninger; (c) støtteforanstaltningerne for Interoperabelt Europa.

Omkostningerne dækkes i overensstemmelse med de gældende bestemmelser i den relevante basisretsakt.

4. Europa-Parlamentets udtalelser

Europa-Parlamentet har endnu ikke forholdt sig til forslaget.

5. Nærhedsprincippet

I henhold til subsidiaritetsprincippet i artikel 5, stk. 3, i Traktaten om Den Europæiske Union bør der kun træffes foranstaltninger på EU-plan, når de påtænkte mål ikke i tilstrækkelig grad kan opfyldes af medlemslandene alene, og

hvis omfanget eller virkningerne af den foreslåede handling, bedre opnås på EU-plan.

Oprettelsen af et fælles EU-struktureret samarbejde omkring den offentlige sektors interoperabilitet kan hverken opnås unilateralt på medlemsstatsniveau eller bilateralt mellem medlemslandene. Det er i sagens natur en opgave, der skal udføres på EU-plan. Derfor er regeringen enig i, at det er op til Unionen at etablere et juridisk bindende instrument til at skabe et sådant system og at fastlægge betingelserne for, hvordan samarbejdet skal fungere.

Da interoperabilitet handler om, at forskellige enheder samarbejder om at forfølge et samlet mål, kan dette kun gennemføres inden for en dynamisk, men homogen ramme – såsom EU's offentlige sektor – og i absolut respekt for subsidiaritet gennem en konsolideret styringsmekanisme på tværs af myndighedsniveauer. Forslaget indeholder en styringsmodel, der støttes af medlemslandene og EU-institutionerne, og som giver interessenter mulighed for at udtrykke deres synspunkter og bekymringer gennem processer, der i sidste ende bidrager til fælles interoperabilitetsløsninger.

Regeringen vurderer på det foreliggende grundlag, at nærhedsprincippet er overholdt.

6. Gældende dansk ret

Der er ingen gældende lovgivning på området i Danmark.

7. Konsekvenser

Lovgivningsmæssige konsekvenser

Forslaget ventes ikke at få lovgivningsmæssige konsekvenser.

Økonomiske konsekvenser

Statsfinansielle konsekvenser

Forslaget kan medføre statsfinansielle og administrative konsekvenser, der primært knytter sig til forpligtelsen om at foretage interoperabilitetsvurderinger for enhver væsentlig ændring eller indførelse af et informationssystem eller en komponent af grænseoverskridende relevans, som gør det muligt at levere eller forvalte offentlige tjenester elektronisk, samt ved dansk deltagelse i Rådet for et Interoperabelt Europa. Derudover kan der være ressourcemæssige konsekvenser hos den eller de myndigheder, der udpeges til kompetente myndigheder i henhold til forslaget. Endeligt vil danske forvaltningsenheder også kunne få øgede omkostninger ved udvikling og gennemførelse af fælles interoperabilitetsløsninger baseret på de retningslinjer og værktøjer, der udvikles gennem samarbejdsmekanismen.

Ved Kommissionens konsekvensvurdering som led i forslaget skønnes, at fordelene ved de foreslåede tiltag kan opveje omkostningerne generelt.

Det bemærkes, at afledte nationale udgifter som følge af EU-retsakter afholdes inden for de berørte myndigheders eksisterende bevillingsramme, jf. budgetvejledningens bestemmelser herom.

Erhvervsøkonomiske konsekvenser

Kommissionens forslag regulerer ikke direkte virksomheder, men kan potentielt medføre væsentlige indirekte administrative lettelser for erhvervsliv, civilsamfund og borgere. Med forpligtelsen om at foretage interoperabilitetsvurderinger, vil der opstå muligheder for forenkling af grænseoverskridende aktiviteter samt enklere interaktion mellem nationale myndigheder og henholdsvis virksomheder, organisationer og borgere. De potentielle administrative lettelser afhænger af, hvilke interoperabilitetsinitiativer der bliver igangsat på EU-, nationalt- og lokalt niveau som følge af forordningen.

Samfundsøkonomiske konsekvenser

Forslaget forventes at kunne skabe større interoperabilitet i det indre marked, hvilket forventes at øge væksten på baggrund af mulighederne for administrative lettelser for virksomheder, øget mulighed for samhandel og højere grad af konkurrence.

Forslaget muliggør effektiviseringer i den offentlige sektor og forbedre de internationale konkurrencemuligheder for danske virksomheder og dermed påvirke samfundsøkonomien positivt.

Kommissionens Fælles Forskningscenter (JRC) anslår forsigtigt, at de årlige omkostningsbesparelser opnået på grundlag af grænseoverskridende interoperabilitet på EU-plan, beløber sig til cirka 41-47 mio. kr. for europæiske borgere og cirka 42,4-142,8 mia. kr. for europæiske virksomheder. Det skønnes videre, at en fuld gennemførelse af interoperabilitet på alle forvaltningsniveauer kan føre til en anslået stigning på 0,4 pct. i EU's BNP.

Andre konsekvenser

En vedtagelse af forslaget kan medføre behov for implementering af Hvidbogen om Fællesoffentlig digital arkitektur, der fastlægger otte principper med henblik på at understøtte tværgående processer og effektiv deling af data på tværs af myndigheder samt mellem den offentlige og den private sektor, og som konsekvens heraf justering af de konkrete rammer og indhold. Dette forventes at påvirke rammerne for offentlige digitaliseringsprojekter med fokus på genbrug og deling af ressourcer i en fælleseuropæisk kontekst.

8. Høring

Forslaget har været sendt i EU-specialudvalget for energi-, forsynings- og klimapolitik med frist for bemærkninger den 5. december 2022. Der er indkommet høringssvar fra Dansk Industri, Energinet, Green Power Denmark, ITD og Kommunernes Landsforening.

Generelle bemærkninger

Dansk Industri ser forslaget som positivt for samfundet og industrien, at den digitale omstilling af Europas offentlige sektor er inklusiv, åben og bæredygtig – og ser interoperabilitet som et centralt værktøj til at opnå dette. Man støtter derfor generelt forslaget og de overordnede ambitioner for støtteforanstaltninger, styring, planlægning, overvågning og evaluering. Man ser endvidere et stort potentiale ved øget interoperabilitet i forhold til samarbejde og skalering på tværs af offentlige myndigheder, hvor interoperabilitet eksempelvis kan være med til at sætte skub på de potentialer der ligger i datadeling og åbne data. Dog kan en sådan bevægelse ikke udelukkende ske frivilligt, men samtidigt understreges det, at det er helt centralt, at de regler, overvågning og evaluering ikke bliver en stor administrativ byrde for den enkelte virksomhed eller offentlige myndighed. Endeligt findes det vigtigt, at de beskrevne initiativer – og særligt de beskrevne testmiljøer og reguleringsmæssige sandkasser – tænkes sammen med øvrige EU-indsatser herunder de test-miljøer, der er tænkt under Digital Europe.

Energinet finder det generelt positivt, at Kommissionen har fokus på at etablere en klar retlig ramme for det eksisterende uformelle samarbejde, herunder at der er fokus på at lave sektorspecifikke interoperabilitetsrammer, der tager højde for sektorspecifikke behov – og finder det ligeledes positivt, at Kommissionen tænker interoperabilitet på alle fire parametre, og aktivt italesætter samspillet mellem teknologi og mennesker som et succeskriterie for et interoperabelt Europa. Endvidere ser man generelt positivt på, at Kommissionen arbejder for en fælles europæiske interoperabilitetsramme (EIF), og at det bør sikres, at denne bl.a. er baseret på udvidelsesparate standarder, som sikrer at organisationer kan implementere unikke behov oven på standarder. Herudover gøres der opmærksom på, at energi- og forsyningssektoren ikke eksplicit er nævnt som en central sektor for forordningen, og ser gerne, at der fokuseres på at lave ét retsligt grundlag for interoperabilitet på tværs af offentlige og private aktører. Alternativt, at denne sektor underlægges en eventuel fremtidig forordning målrettet private aktører, eller specifikt for aktører i den europæiske energisektor.

Endeligt ses der et behov for en trinvis og sektorspecifik (og evt. landespecifik) udrulning af forordningens initiativer, og det anbefales, at der fremlægges en konkret udrulningsplan, og finder det videre positivt, at Kommissionen har til hensigt at oprette et fællesskab for et interoperabelt Europa, hvori aktører fra

den danske energi- og forsyningssektor kan deltage aktivt i arbejdet for europæiske interoperabilitetsløsninger.

Green Power Denmark ser interoperabilitet som særlig vigtigt for tværgående partnerskaber og deling af viden, og som er med til at sikre den fremtidige udvikling. Forslaget kan være med til at sørge for, at myndighederne, nationalt og på EU-niveau følger den samme udvikling som private aktører oplever i Europa. Endvidere er dette med til at sikre en fælles digital forståelse og kompetenceniveau mellem private virksomheder og organisationer og de myndigheder der er ansvarlige for deres områder. Man ser forslaget som væsentlig for den digitale udvikling i EU, at offentlige myndigheder også er med i den digitale udvikling, og hvor interoperabilitet på tværs af sektorer har stor betydning for udviklingen af andre programmer som udviklingen af EU's fælles dataområder.

ITD (brancheorganisationen for de professionelle transport- og logistikvirksomheder) ser fælles krav til datainteroperabilitet som et vigtigt værktøj i det europæiske samarbejde om digitalisering af vejgodstransporten – og afgørende for succes af det nuværende europæiske samarbejde om eFTI – EU-regulering, der muliggør fremvisning af elektroniske fragtdokumenter i hele EU. Det er vigtigt, at Danmark deler erfaringer om digitalisering, så alle medlemslande forstår nødvendigheden af en fælles indsats. Herudover skal den retlige ramme for datainteroperabilitet såvel som cybersikkerheden for offentlige tjenester være på plads. Det er vigtigt, at både relevante myndigheder og organisationer får hjemmel til at samarbejde inden for rette dataformater, men også, at GDPR og øvrige privatretlige hensyn sikres. Myndigheder på tværs af EU og i Danmark skal etablere en effektiv organisering og koordinering i forbindelse med levering af offentlige tjenester. Den enkelte virksomhed skal kunne få skræddersyet hjælp til at forstå regler og muligheder – også ved personlig kontakt.

Kommunernes Landsforening ser interoperabilitet for væsentligt for den digitale udvikling og sammenhæng og kan derfor støtte forslaget i det omfang, det bliver løftestang for dette arbejde – og finder det vigtigt, at det foreslåede ikke bliver bureaukratisk, ugenomsigtigt og ikke påfører kommunerne væsentlige udgifter. Man finder det vigtigt, at der i det videre arbejde er opmærksomhed på, at der udestår en nærmere dansk vurdering af eventuelt behov for påvirkning og tilretning af EU's anbefalinger og standarder, så det sikres at de tilfører den danske forvaltning værdi og ikke medfører uhensigtsmæssige omkostninger. Det er nødvendigt med overensstemmelse med den fællesoffentlige enighed om arkitektur i Danmark.

9. Generelle forventninger til andre landes holdninger

Der foreligger på nuværende tidspunkt ikke konkrete oplysninger om andre landes holdninger til selve forslaget.

10. Regeringens foreløbige generelle holdning

Regeringen er positiv over for forslaget formål og ambitioner om at fremme udviklingen af en integreret tilgang til den offentlige sektors grænseoverskridende digitale sammenhæng (interoperabilitet) i EU. Regeringen støtter, at forslaget fastlægger en forpligtende ramme for en fælles styring af den grænseoverskridende interoperabilitetsindsats i EU med henblik på at sammenkoble offentlige digitale tjenester nationalt såvel som på EU-plan med formålet om at reducere de administrative byrder og forbedre gennemførelsen af digitale politikker målrettet den offentlige sektor. Regeringen støtter endvidere etableringen af Rådet for et Interoperabelt Europa, hvor mangeårige danske erfaringer kan deles.

Regeringen finder det vigtigt, at initiativer i regi af forslaget er berettigede, proportionelle, rettidige og ikke medfører unødige administrative byrder eller nationale merudgifter for den offentlige sektor i medlemslandene, herunder at disse tilpasses og tænkes sammen med eksisterende løsninger og nationale administrative praksisser. I denne forbindelse finder regeringen det væsentligt, at vilkår og forpligtelser også gælder EU's institutioner, at tiltag i Rådet for et Interoperabelt Europa vedtages med bredest muligt flertal og at eventuelle efterlevelselsesomkostninger står mål med gevinsterne.

Regeringen ser generelt interoperabilitet som en grundlæggende forudsætning for at skabe sammenhæng i de digitale tjenester, som er vendt mod borgere og erhvervsliv, herunder også i forhold til sammenhængen til den underliggende tekniske infrastruktur. I denne sammenhæng finder regeringen det vigtigt, at forslaget gør det muligt at identificere de mest relevante hindringer for europæisk interoperabilitet og finde løsninger, der kan fjerne eller i tilstrækkelig grad afbøde dem under hensyntagen til principperne om subsidiaritet, proportionalitet og effektivitet. Endvidere er det vigtigt, at Rådet for et Interoperabelt Europa i relevant omfang gives mandat til at anbefale, at initiativer til fremme af interoperabilitet i og mellem offentlige digitale tjenester kan få tilknyttet foranstaltninger til støtte for offentlige myndigheders digitale implementering heraf.

Regeringen støtter derudover forpligtelsen til at udarbejde forudgående konsekvensvurderinger af interoperabilitetseffekten, så det kan sikres og dokumenteres, at digitale systemer og processer passer bedst muligt sammen. Regeringen finder det væsentligt, at Kommissionen påtager sig en ledende rolle i forhold til udarbejdelsen af konsekvensvurderinger, og mener samtidig at dette arbejde i videst mulige omfang skal belyse medlemslandenes statsfinansielle merudgifter ved indførelse af interoperabilitetskrav som følge af EU-lovgivning, endvidere afløfte behovet for medlemslandenes selvstændige og individuelle interoperabilitetsvurdering af samme. Regeringen finder det helt centralt, at forslaget understøtter konkrete behov og herved ikke pålægger medlemslandene unødige statsfinansielle og administrative byrder samt at den konkrete udformning støtter op

om en enkel, effektiv og velafgrænset ramme for bl.a. udarbejdelse af interoperabilitetsvurderinger og en pålidelig og sikker deling af interoperabilitetsløsninger, der sikrer åbenhed og interessentinddragelse såvel som sammenhæng til eksisterende løsninger, administrative praksisser og planlagte initiativer på tværs af sektorområder i medlemslandene.

Endeligt arbejder regeringen for, at der sikres komplementaritet mellem Rådet for et Interoperabelt Europa samt andre råd og udvalg etableret i regi af anden EU-regulering samt internationalt. Regeringen vil i øvrigt arbejde for, at der sikres sammenhæng mellem gældende og fremtidig regulering.

11. Tidligere forelæggelse for Folketingets Europaudvalg

Sagen har ikke tidligere været forelagt for Folketingets Europaudvalg.